

VENDIM
Nr.16, datë 25.7.2008

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Vladimir Kristo	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Gjergj Sauli	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Sokol Berberi	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “

me sekretare Brunilda Bara, më datë 26.2.2008, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.2 Akti, që i përket:

- KËRKUES: 1. DHOMA AMERIKANE E TREGTISË NË SHQIPËRI
2. SHOQATA E NDËRTUESVE TË SHQIPËRISË
3. KONFINDUSTRIA/KONFEDERATA E INDUSTRIVE TË SHQIPËRISË
4. SHOQATA E HIDROKARBUREVE
5. SHOQATA E INVESTITORËVE TË HUAJ NË SHQIPËRI (FIAA)
6. DHOMA E TREGTISË DHE INDUSTRIË SHQIPTARO-BRITANIKE
7. DHOMA GREKO-SHQIPTARE E TREGTISË DHE INDUSTRIË,

të përfaqësuar me prokurë nga avokat Krenar Loloçi.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

KUVENDI I SHQIPËRISË, përfaqësuar nga znj.Lefteri Lleshi dhe z.Lulzim Lelçaj, me autorizim.

KËSHILLI I MINISTRAVE, përfaqësuar nga znj.Marsida Xhaferllari, me autorizim.

OBJEKTI: Shfuqizimi i pikës 2 të nenit 3 të ligjit nr.9713, datë 16.4.2007 “Për disa ndryshime në ligjin nr.8560, datë 22.12.1999 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë”.

BAZA LIGJORE: Nenet 16/2, 41, 42, 116, 131/a, 134/f dhe 134/2 të Kushtetutës, neni 1 i Protokollit nr.1 dhe neni 6 i Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoji relatorin e çështjes Petrit Plloçi, përfaqësuesin e shoqatave kërkuese, që kërkoji pranimin e kërkesës; përfaqësuesit e subjekteve të interesuara; që kërkuan rrëzimin e kërkesës dhe pasi e shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Ligji nr.8560, datë 22.12.1999 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë” (në vijim ligji 8560), ndërmjet të tjerash, ka përcaktuar parimet bazë të organizimit dhe të funksionimit të sistemit tatimor, të procedurave të përmbushjes së detyrimeve tatimore, dhe të përdorimit të masave shtrënguese për mbledhjen e tatimeve dhe taksave kombëtare (neni 1 i ligjit 8560).

Përsa i përket parapagimit të detyrimeve tatimore ky ligj, në nenin 43, parashikonte se *“Tatimpaguesit duhet të paguajnë të gjitha detyrimet tatimore, përfshirë këtu edhe dënimet administrative e interesat, ose të paraqesin garancitë e nevojshme përpara se të paraqiten për apelim. Në rastin e garancisë, për periudhën e apelimit llogariten të gjithë interesat.”*

Kjo dispozitë ka pësuar disa herë ndryshime dhe ndryshimet më të fundit u bënë me ligjin nr.9713, datë 16.4.2007 (në vijim ligji 9713), si vijon:

“Para se të paraqiten për apelim në shkallët e apelimit administrativ, tatimpaguesit janë të detyruar të parapaguajnë detyrimin tatimor, pa përfshirë interesat dhe gjokat që lidhen me këtë detyrim.

Para se të paraqiten për shqyrtim gjyqësor, tatimpaguesit janë të detyruar të paguajnë 15 për qind të çdo gjobe dhe interesi. Shqyrtimi gjyqësor i çështjeve zhvillohet sipas një procedure gjyqësore të përshtetshme, e cila nuk duhet t'i kalojë 60 ditë. Administrata tatimore detyrohet të bëjë ekzekutimin e vendimeve gjyqësore, në të kundërt zyrat e përmbartimit i ekzekutojnë ato menjëherë.”

Kërkuesit pretendojnë se paragrafi i dytë i nenit 3 të ligjit 9713 vjen në kundërshtim me nenin 41 të Kushtetutës dhe nenin 1 të protokollit nr.1 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut (në vijim KEDNJ), duke parashtruar në mënyrë të përmblodhur:

- Detyrimi që i vendoset tatimpaguesit në bazë të dispozitës së kundërshtuar, për parapagimin e 15 për qind të çdo gjobe dhe interesi përpara se t'i drejtohet gjykatës, në thelb çon në pakësimin e pasurisë së tij. Në kuptim të nenit 41/4 të Kushtetutës, një pakësim i tillë i pasurisë është një kufizim i të drejtës së pronës që barazohet me shpronësimin.

- Interesi i përgjithshëm ka të bëjë me mbledhjen e detyrimeve tatimore, e realizuar kjo nëpërmjet paragrafit të parë të nenit 3 të ligjit 9713, dhe nuk është e nevojshme të shkohet më tej duke kërkuar edhe vjeljen, nëpërmjet parapagimit, të gjobave dhe interesave. Kjo nuk përlligj interesin publik, pasi gjokat nuk janë detyrime tatimore, por dënime administrative.

- Mbledhja e gjobave me anë të parapagimit i kundërvihet parimit të proporcionalitetit. Është e vërtetë që Kushtetuta dhe KEDNJ-ja i japin të drejtë shteteve të kontrollojnë pronën e individëve me qëllim vjeljen e kontributeve (tatimet dhe taksat), por një e drejtë e tillë nuk është e pakufizuar. Ligjvënësi, duke i detyruar subjektet të parapaguajnë edhe gjokat, i ngarkon ata me një barrë shumë të rëndë. Në këtë kuptim, ligjvënësi vepron në mënyrë arbitrare dhe në kapërcim të interesit të përgjithshëm, pasi ky mjet i zgjedhur për të siguruar mbledhjen e tatimeve dhe taksave është i papërshtatshëm dhe joproporcional.

Kërkuesit pretendojnë gjithashtu se neni 3/2 i ligjit 9713 vjen në kundërshtim edhe me nenin 42 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, duke parashtruar në mënyrë të përmblodhur:

- Detyrimi i tatimpaguesve të parapaguajnë gjokat, përpara se pretendimet e tyre të merren në shqyrtim nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, vjen në kundërshtim si me Kushtetutën, ashtu dhe KEDNJ-në. Gjykimi vetëm në hallkat administrative, për dënimet administrative, nuk është i mjaftueshëm për rivendosjen e të drejtës së cenuar të tatimpaguesve. Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut ka mbajtur qëndrimin, se megjithëse çdo shtet gëzon një shkallë të caktuar vlerësimi është e domosdoshme të kuptohet që çdo masë kufizuese që zbatohet nuk duhet të kufizojë të drejtën për t'grykuar nga një gjykatë e pavarur në një mënyrë dhe në një masë të tillë sa të cenojë vetë thelbin e së drejtës.

Përfaqësuesit e subjekteve të interesuara, Kuvendi i Shqipërisë dhe Këshilli i Ministrave, në seancën gjyqësore kërkuar rrëzimin e kërkesës, duke parashtruar:

Përfaqësuesi i Kuvendit të Shqipërisë:

- Pretendimi se neni 3/2 i ligjit 9713 është në kundërshtim me nenin 41 të Kushtetutës është i pabazuar, pasi ky nen ka objekt rregullimi të drejtën e pronës private. Në nenin 1/2 të protokollit nr.1 të KEDNJ-sërashikohet e drejta e shteteve të nxjerrin ligje për të siguruar pagesën e kontributeve dhe u lihet hapësirë vlerësimi për rrugët dhe mjetet efektive për realizimin e këtij qëllimi. Neni i kundërshtuar respekton parimin e proporcionalitetit të interesit të përgjithshëm me respektimin e të drejtës së pronës së individit.

- Edhe pretendimi se ky nen është në kundërshtim me nenin 42 të Kushtetutës është i pabazuar. Në këtë paragraf parashikohet e drejta dhe mundësia që tatimpaguesi t'drejtohet gjykatës, si dhe përfundimi i procesit gjyqësor brenda një afati kohor shumë më të shkurtër (deri në 60 ditë).

Përfaqësuesi i Këshillit të Ministrave:

- Kërkuesit nuk legjitimohen t'drejtohen Gjykatës Kushtetuese në mënyrë të drejtpërdrejtë, pasi ata nuk kanë provuar cilësinë dhe përfshirjen e tyre në rrethin e "organizatave të tjera", të parashikuara nga neni 134 i Kushtetutës.

- Kërkuesit nuk mund të ngrenë pretendime për cenim të neneve 41 dhe 42 të Kushtetutës në një gjykim *"in abstracto"*. Ky gjykim mund të vinte përpara Gjykatës Kushtetuese në këtë rrugë dhe pa raste konkrete, por si pasojë e një procesi të nisur në sistemin gjyqësor të zakonshëm.

- Në ndryshim nga shpronësimi, që konsiston në zhveshjen e individit nga e drejta e pronësisë kundër vullnetit të tij, përkundrejt shpërblimit, gjoba përfaqëson një sanksion që shteti e vendos nëpërmjet një procedure administrative apo gjyqësore, për një veprim ose mosveprim të kryer me faj dhe të parashikuar si të tillë. Në rastin në shqyrtim, mbledhja paraprakisht e tatimit dhe e një mase minimale të gjobës, synon grumbullimin e të ardhurave të ligjshme nga shteti për përbushjen e funksioneve të tij bazë. Neni 43 i ligjit nr.8560 është në përputhje edhe me nenin 1 të protokollit nr.1 të KEDNJ-së

- As pretendimi i kërkuesve për cenim të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, nuk qëndron. Neni 43 i ligjit nr.8560 rikonfirmon në përmbajtje të drejtën e tatimpaguesit për një proces të rregullt ligjor/gjyqësor. Për më tepër, ky nen ka futur standardin e gjykimit "brenda një afati të arsyeshëm", nëpërmjet vendosjes së rregullit që ky gjykim të bëhet brenda 60 ditëve.

II

1. Lidhur me legjitimitimin e kërkuesve

Përfaqësuesi i subjektit të interesuar, Këshilli i Ministrave, pretendon se kërkuesit nuk legjitimohen t'i drejtohen Gjykatës Kushtetuese në kuptim të nenit 134 pika 1 germa "f" të Kushtetutës, pasi nuk kanë provuar përfshirjen e tyre në rrethin e "organizatave të tjera" që parashikon kjo dispozitë. Sipas mendimit të subjektit të interesuar, neni 46 i Kushtetutës bën një ndarje të qartë midis organizatës dhe shoqatës. Po ashtu neni 9 dhe neni 131/d i Kushtetutës u referohen organizatave me karakter politik, duke i vendosur ato krahas partive politike, ndërsa përsa i përket nenit 134/f të Kushtetutës, në rast se qëllimi i ligjvënësit nuk ka qenë për përfshirjen e organizatave me karakter politik, atëherë me siguri që organizatat do të ishin listuar në një gurmë të veçantë dhe jo në të njëjtën gurmë me partitë politike.

Lidhur me pretendimin e mësipërm, Gjykata Kushtetuese vlerëson se në "organizatat e tjera", të cilat, sipas nenit 134 pika 1 germa "f" të Kushtetutës janë subjekte që mund të vënë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese, përfshihen edhe organizatat që nuk kanë karakter politik. Ky konkluzion gjen mbështetje dhe në interpretimin e një sërë dispozitash të tjera të Kushtetutës, ku gjejmë të përmendur termin "organizatë". Kështu, Kushtetuta u njeh individëve të drejtën të organizohen në parti apo organizata të tjera politike (neni 9); të bashkohen në organizata e shoqata për mbrojtjen e interesave dhe të identitetit të pakicave kombëtare (neni 20); të drejtën të organizohen kolektivisht për çfarëdo qëllimi të ligjshëm (neni 46); të drejtën e të punësuarve të bashkohen lirisht në organizata sindikale për mbrojtjen e interesave të tyre të punës (neni 50), mjafton që organizatat ose shoqatat të mos ndjekin qëllime antikushtetuese (neni 46). Kjo dispozitë (neni 46) e referuar si bazë nga subjekti i interesuar për të mbështetur pretendimin e tij, megjithëse ka vendosur lidhësen "ose" midis organizatave dhe shoqatave, nuk mund të interpretohet e shkëputur nga dispozitat e tjera kushtetuese. Nga interpretimi i këtyre dispozitave rezulton se ligjvënësi kushtetues me termin "organizatë" ka dashur t'i referohet, në një kuptim më të gjerë, shoqatave, fondacioneve apo çdo organizimi tjetër, aktiviteti i të cilave mund të ketë

qëllime politike, ekonomike, sociale, apo çdo qëllim tjetër të ligjshëm. Prandaj, nuk mund të pranohet që organizatat e vendosura pranë partive politike në nenin 134/f të Kushtetutës janë vetëm të karakterit politik. Ligjvënësi kushtetues, duke i vendosur organizatat e tjera krahas partive politike në nenin 134/f, nuk ka pasur për qëllim të pranojë si subjekte inicuese vetëm organizatat me karakter politik, por të përfshijë në rrethin e “organizatave të tjera” të gjitha ato shoqata, fondacione, sindikata apo organizime të tjera me karakter të ndryshëm, duke përfshirë edhe ato me karakter politik, që kanë qëllim mbrojtjen e interesave të grupeve të caktuara shoqërore. Pra ligjvënësi kushtetues, ka pasur për qëllim të zgjerojë kategorinë e subjekteve që mund t’i drejtohen Gjykatës Kushtetuese, duke mos i kufizuar ato subjekte vetëm në shoqata, dhe as vetëm të karakterit politik, por duke i përcaktuar me termin e përgjithshëm “organizata”.

Gjykata Kushtetuese, në jurisprudencën e saj, ka legjitimuar disa herë organizatat si subjekte që mund të vënë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese (vendimet nr.9/2007; nr.11/2007; nr.35/2007; nr.41/2007; nr.9/2008, etj.). Vlerësimi nëse një organizatë ka ose jo mjaftueshëm interes bëhet rast pas rasti, në varësi të rrethanave të çdo çështje të veçantë. Organizata që vë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese duhet të provojë se në çfarë mënyre ajo mund të preket në një aspekt të situatës së saj, pra duhet të provojë lidhjen e drejtpërdrejtë dhe të individualizuar që ekziston midis situatës së saj dhe normës që kundërshton. Interesi për të vepruar duhet të jetë i sigurt, i drejtpërdrejtë dhe vetjak.

Në kontekstin e çështjes në shqyrtim, kërkuesit janë organizata që mbrojnë interesat ekonomikë të anëtarëve të tyre, persona juridikë që ushtrojnë aktivitet ekonomik në vend. Veçanërisht kuadri ligjor i procedurave tatimore, detyrimet tatimore, pagesa e tyre, gjobat dhe interesat, si dhe procedurat e ankimit, paraqesin rëndësi për tatimpaguesit, pasi këto dispozita ligjore ushtrojnë një ndikim të drejtpërdrejtë në aktivitetin e tyre ekonomik. Në këtë kuptim, dispozita e atakuar (neni 3/2 i ligjit 9713) ka të bëjë drejtpërsëdrejti me lirinë e veprimtarisë ekonomike të anëtarëve të shoqatave kërkuese. Në këto kushte mund të konkludohet se kërkuesit kanë interes për të kundërshtuar nenin 3/2 të ligjit 9713.

Përsa më sipër Gjykata Kushtetuese vlerëson se kërkuesit legjitimohen të vënë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese në kuptim të nenit 134 shkronja “f” të Kushtetutës.

III

1. Lidhur me pretendimin për cenimin e së drejtës së pronës (neni 41 i Kushtetutës)

Kërkuesit kanë pretenduar se dispozita e kundërshtuar i ka cenuar ata në të drejtat e tyre themelore të mbrojtura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë dhe KEDNJ-ja (neni 1, protokollit nr.1), dhe konkretisht në të drejtën e pronës private (neni 41 i Kushtetutës) dhe të drejtën për një proces të rregullt ligjor (neni 42 i Kushtetutës). Për pasojë, Gjykata Kushtetuese duhet të shqyrtojë nëse neni 41 i Kushtetutës është i zbatueshëm në rastin në shqyrtim.

Neni 41 i Kushtetutës garanton të drejtën e pronës private, si dhe përcakton kritere për shpronësimin apo kufizimin me ligj në ushtrimin e kësaj të drejte. Po ashtu, neni 1 i protokollit nr.1 të KEDNJ garanton në substancë të drejtën e pronës. Në esencë ky nen mbron gëzimin e qetë të pronës, vendos kushte për privimin nga pasuria, si dhe u njeh shteteve të drejtën, mes të tjerash, të kontrollojnë përdorimin e pasurive në pajtim me interesin e përgjithshëm.

Gjykata Kushtetuese vlerëson, se është e vërtetë, ashtu siç pretendojnë kërkuesit, se pagesa e një sasive të caktuar të hollash - e barasvlefshme me masën e detyrimit tatimor, gjobave dhe interesave - është një shumë e cila merret nga pasuria e tatimpaguesit, por kjo vjen si pasojë e detyrimit, që vetë tatimpaguesit i buron nga ligji, për të paguar detyrimet financiare. Ashtu siç janë shprehur dhe përfaqësuesit e subjekteve të interesuara në parashtrimet e tyre, detyrimi për pagimin e tatimeve dhe taksave, apo detyrimeve të tjera financiare, është një detyrim i parashikuar nga neni 155 i Kushtetutës, sipas të cilit: “Taksat, tatimet dhe detyrimet financiare kombëtare e vendore, lehtësimi ose përjashtimi prej tyre i kategorive të caktuara të paguesve si dhe mënyra e mbledhjes së tyre caktohen me ligj.”

Gjykata Kushtetuese thekson se tatimet dhe taksat janë pjesë e sistemit financiar të

Shtetit. Buxheti i Shtetit krijohet nga të ardhurat e mbledhura prej taksave, tatimeve dhe detyrimeve të tjera financiare, si dhe prej të ardhurave të tjera të ligjshme (neni 157 i Kushtetutës). Qëllimi i sistemit tatimor është mirëqenia e përgjithshme, që do të thotë e individëve dhe e komunitetit në përgjithësi, si dhe përmbushja e objektivave sociale të shtetit. Dispozitat e neneve 155 dhe 157 të Kushtetutës, të cilat konsolidojnë sistemin buxhetor dhe përcaktojnë burimet e krijimit të të ardhurave të buxhetit të shtetit, sanksionojnë detyrimin kushtetues për të paguar detyrimet tatimore. Taksat dhe tatimet nuk janë detyrime të negociueshme dhe mblidhen nga organet tatimore, me mënyrat e përcaktuara me ligj. Marrëdhëniet e tatim-taksave janë marrëdhënie ligjore detyrimi ndërmjet shtetit dhe tatimpaguesve dhe si të tilla ato mund të përcaktohen vetëm me ligj. Megjithatë, thjesht përcaktimi i tatim-taksave si marrëdhënie detyrimi nuk është i mjaftueshëm që të passjellë automatikisht pagesën dhe mbledhjen e tyre në kohën dhe mënyrën e duhur. Është gjithashtu e nevojshme të rregullohet procedura për pagesën e tyre, e cila *inter alia* do të përfshinte jo vetëm përmbajtjen e detyrimit, por gjithashtu çështjet organizative të administratës tatimore, metodat e llogaritjes të pagesës së tatimeve, etj., pra rregullimi ligjor përfshin jo vetëm përcaktimin e tyre me ligj, por edhe procedurën e ekzekutimit të tyre.

Përfundimisht Gjykata vlerëson se detyrimi për parapagimin e gjobave, i parashikuar në nenin 3/2 të ligjit nr.9713, nuk hyn në fushën e veprimit të nenit 41 të Kushtetutës dhe nenit 1 të protokollit nr.1 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut.

2. Lidhur me pretendimin për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor (neni 42 i Kushtetutës)

Kërkuesit kanë pretenduar gjithashtu se dispozita e kundërshtuar cenon edhe të drejtën e tyre për një proces të rregullt ligjor, parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës, dhe konkretisht të drejtën për t'iu drejtuar gjykatës.

Gjykata Kushtetuese vë në dukje se në vlerësimin e kushtetutshmërisë së kufizimit të të drejtave e lirive individuale, kjo Gjykatë nisat nga prezumimi i kushtetutshmërisë së ligjit me Kushtetutën. Kjo do të thotë, se Gjykata Kushtetuese nuk ka autoritet të kontrollojë synimet dhe drejtësinë e zgjidhjeve të aplikuara nga ana e ligjvënësit. Detyrë e Gjykatës Kushtetuese është të vlerësojë nëse zgjidhjet ligjore të aplikuara nuk shkelin normat dhe vlerat kushtetuese.

Gjykata Kushtetuese rithekson, me këtë rast, se e drejta për t'iu drejtuar gjykatës është një nga aspektet e së drejtës për gjykim, e sanksionuar në nenin 42 të Kushtetutës. Gjykata thekson se në ushtrimin e kësaj të drejte ligjvënësi mund të vendosë kufizime, por këto kufizime duhet të përmbushin kriteret e përcaktuara në nenin 17 të Kushtetutës dhe pikërisht që kufizimi duhet të bëhet me ligj për një interes publik ose për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve, të jetë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar atë, të mos cenojë thelbin e së drejtës dhe të mos tejkalojë kufizimet e parashikuara në Konventën Europiane të të Drejtave të Njeriut.

Gjykata Kushtetuese vlerëson se kriteri i formës ligjore të kufizimit së të drejtës individuale për t'iu drejtuar gjykatës, nuk është vënë në dyshim nga palët në proces. Për pasojë kjo Gjykatë duhet të verifikojë kriteret substanciale të kufizimit në aspektin e kriterëve (standardeve) të sipërpërmendura të nenit 17 të Kushtetutës.

Në këtë mënyrë, pajtueshmëria e masës kufizuese të marrë nga ligjvënësi me ekzistencën e nevojës së kufizimit, duhet të verifikohet në aspektin e kushteve të vendosura në dispozitat e sipërpërmendura të nenit 17 të Kushtetutës, dhe konkretisht të ekzistencës së “interesit publik”. Kufizimi i së drejtës për t'iu drejtuar gjykatës duhet të respektojë edhe kushtin e ruajtjes së esencës së të drejtës për t'iu drejtuar gjykatës, si një nga aspektet e rëndësishme të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës. Një kusht tjetër që duhet të respektojë ligjvënësi në vendosjen e kufizimit është që ky kufizim të jetë në *përpjesëtim* me gjendjen që e ka diktuar atë. Ky kusht e imponon ligjvënësin të evidentojë nevojën reale të *ndërrhyrjes* në të drejtat individuale në një situatë konkrete. Përveç kësaj, kushti i proporcionalitetit të ndërrhyrjes me gjendjen që e ka diktuar atë (ndërrhyrjen), imponon ligjvënësin të aplikojë mjete të tilla ligjore, të cilat duhet të jenë efektive, d.m.th. të zgjedhura në mënyrë të

tillë që të jenë të përshtatshme për realizimin e synimeve që ndiqen. Përveç kësaj, përdorimi i këtyre mjeteve duhet të jetë i domosdoshëm, gjë që do të thotë se synimi nuk mund të arrihet me mjete të tjera. Domosdoshmëria ka të bëjë gjithashtu edhe me përdorimin e mjeteve më pak të dëmshme për subjektet që u cenohen të drejtat dhe liritë. Kushti i *përpjesëtim* të kufizimit me gjendjen që e ka *diktuar*, konkretizohet në kërkesën e domosdoshmërisë, dobishmërisë dhe proporcionalitetit në kuptimin strikt të kufizimeve të imponuara. Respektimi i këtyre kushteve kërkon një analizë të kujdesshme në çdo rast konkret, duke ballafaquar *interesin publik që dikton* kufizimin me ato të drejta që si rezultat i tij i nënshtrohen kufizimit, si dhe duke vlerësuar edhe mënyrën e kufizimit. Në këtë drejtim Gjykata Kushtetuese thekson se respektimi i përmbushjes së kushteve të mësipërme të kufizimit kërkon një trajtim të diferencuar (një farë relativiteti), në varësi të të drejtave dhe lirive individuale që i nënshtrohen kufizimit.

Përfaqësuesit e subjekteve të interesuara, duke kundërshtuar kërkesën, kanë parashtruar se kjo masë e vendosur është e arsyeshme dhe përbën një mjet për të rritur efektivitetin e vjeljes së gjobës.

Gjykata Kushtetuese konstaton se në rastin në shqyrtim qëllimi i dispozitës së kundërshtuar (e cila detyron tatimpaguesit e ndëshkuar me gjobë të paguajnë 15 për qind të çdo gjobe dhe interesi përpara se t'i drejtohen gjykatës për kundërshtimin e masës administrative të gjobës) është rritja e efektivitetit të masave administrative në fushën e vjeljes së detyrimeve tatimore. Në këtë drejtim Gjykata Kushtetuese vlerëson, se efektiviteti i masave shtrënguese administrative, në kuptim të nenit 17 të Kushtetutës, përbën një “interes publik”. Për pasojë, Gjykata duhet të vlerësojë nëse masa ligjore e aplikuar nëpërmjet dispozitës së kundërshtuar është *në përpjesëtim* me gjendjen që e ka diktuar atë. Në këtë drejtim, Gjykata duhet të verifikojë nëse ky synim i ligjvënësit mund të arrihet me mjete të tjera ligjore, pa ndërhyrë në të drejtën individuale për t’iu drejtuar gjykatës.

Gjykata Kushtetuese konstatoi se legjislacioni administrativ në fuqi përmban dispozita që bëjnë të mundur efektivitetin e masave administrative në fushën e vjeljes së detyrimeve tatimore dhe të masave administrative në këtë drejtim. Kështu, sipas nenit 130 të Kodit të Procedurave Administrative (Ligji nr.8485, datë 12.05.1999): “1. *Aktet administrative mund të ekzekutohen vetëm pas hyrjes së tyre në fuqi.* 2. *Ekzekutimi i detyrimeve të parashikuara në aktin administrativ mund të bëhet forcërisht nga administrata pa qenë nevoja për t’iu drejtuar gjykatës, me kusht që ekzekutimi të bëhet në përputhje me kërkesat e ligjit.*”. Ndërsa neni 138 i po këtij Kodi, në pjesët përkatëse, parashikon se: “1. *Ankimi administrativ pezullon zbatimin e aktit administrativ.* 2. *Zbatimi i aktit administrativ nuk pezullohet vetëm në rastet e mëposhtme: a) akti administrativ synon mbledhjen e taksave, tatimeve dhe të ardhurave të tjera buxhetore; ...*”. Në këto kushte administrata tatimore mund të veprojë në rrugë ekzekutive kundër tatimpaguesve të vonuar, pavarësisht kundërshtimit të tyre në organet tatimore të përcaktuara me ligj dhe më pas në organet gjyqësore. Në ligjin nr. 8560 janë parashikuar jo vetëm radha e pagesës së detyrimeve tatimore (neni 42), por edhe procedurat e zakonshme dhe të jashtëzakonshme të mbledhjes me forcë të detyrimeve (nenet 45 dhe 46), madje edhe pagesa me këste e detyrimeve (neni 41).

Gjykata Kushtetuese vlerëson se në rastin konkret, qëllimet për të cilat regjimi juridik i ekzekutimit të akteve është rregulluar mund të realizohen, për më tepër, pa cenuar parashikimet kushtetuese që sigurojnë mbrojtjen e të drejtave themelore të individit, veçanërisht të së drejtës së tyre për t’iu drejtuar gjykatës për mbrojtjen e interesave të ligjshëm, kundër të gjitha akteve të administratës publike. Një gjë të tillë e bën të mundur regjimi juridik që i konsideron aktet administrative të gjobave si tituj ekzekutivë, si dhe mospezullimi i ekzekutimit të këtyre titujve edhe në rast të ankimit në gjykatë.

Në këto kushte Gjykata Kushtetuese vlerëson se parapagimi i gjobës, si parakusht për të ngritur padi në gjykatë, është një barrë e tepruar që nuk diktohet nga nevoja e efektivitetit të masave administrative, siç është ajo e vjeljes së gjobave. Për pasojë, duke qenë e tillë, masa e parapagimit të gjobës, si parakusht për realizimin e të drejtës për t’iu drejtuar gjykatës për kundërshtimin e kësaj mase administrative, përbën një ndërhyrje të palejueshme në të drejtën

kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, të parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës.

Si përfundim Gjykata Kushtetuese vlerëson se dispozita e kundërshtuar e nenit 3/2 të ligjit nr.9713, përbën një ndërhyrje kushtetutshmërisht të palejueshme në të drejtën individuale për t'iu drejtuar gjykatës (e drejta e aksesit).

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, shkronja “a”, dhe 134, pika 1, shkronja “f”, të Kushtetutës, si dhe në nenet 49, 72 e vijues të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën të pikës 2 të nenit 3 të ligjit nr.9713, datë 16.4.2007 “Për disa ndryshime në ligjin nr.8560, datë 22.12.1999 “Për procedurat tatimore në Republikën e Shqipërisë”.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Fehmi Abdiu, Gjergj Sauli, Xhezair Zaganjori, Kujtim Puto, Kristofor Peçi, Petrit Plloçi, Sokol Berberi, Sokol Sadushi.

Anëtar kundër: Vladimir Kristo (kryetar).